

Плани семінарських занять та методичні матеріали з дисципліни «Повсякденне життя міського населення».

Заняття 1. Дискурс повсякденності в гуманітаристиці початку ХХІ ст.

1. Становлення проблематики повсякденності: фактографічно-описовий підхід.
2. Теоретичні основи історії повсякденності у поглядах Е. Гуссерля, А. Шютца, Т. Лукмана, П. Бергера, Г. Гарфінкеля, А. Сікуреля, І. Гофмана.
3. Емоційні прояви масової свідомості, ментальності середньовічної європейської культури. Концепція Й. Хейзінга.
4. Формування культурологічно орієнтованої історичної науки: школа «Анналів».
5. Трактатування сутності категорії «повсякденність», її структура та співвідношення з поняттям «побут».

Джерела та література:

1. Гусерль Е. Картезіанські медитації. Вступ до феноменології / пер. з нім. Андрій Вахтель. К., 2021.
2. Mumford L. The Culture of Cities. NY, Open Road Media, 2016.

Заняття 2. Мікроісторія як основа інтерпретації проблем культури міста.

1. Макро- і мікросередовища проживання особистості.
2. Соціальна ієрархія. Системи цінностей соціальних спільнот.
3. Матеріально-предметне середовище, що оточує людину (їжа, одяг, житло).
4. Спосіб життя. Становище жінки в міському суспільстві.

Джерела та література:

1. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм XV-XVIII ст. Т. I. Структури повсякденності: можливе і неможливе. К., 1995.
2. У пошуках обличчя міста: Практика саморепрезентації міст України в індустріальну та постіндустріальну добу. Х., 2021.

Заняття 3. Місце ремесла, торгівлі, цехової організації на формування стилю повсякденного життя міст середньовіччя.

1. Порівняльні характеристики повсякденної культури міст західного та східного типу.
2. Соціальна структура міського суспільства. Міські верхи та низи.
3. Міська громада, комуна.
4. Роль цехової організації ремісників, купців та інших категорій міського населення.

Джерела та література:

1. Гошко Т. Звичай і права: Джерела, коментарі, дослідження: У 2 тт. Т.І: Антропологія міст і міського права на руських землях у XIV – першій половині XVII століття. Київ, 2019.
2. Марченко О.П. Повсякденне життя народів Європи в епоху Середньовіччя та Нового часу. Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кропивницький, 2017.
3. Дейвіс Н. Європа: Історія / Пер. з англ. П.Таращук. К., 2000.
4. Johnson-Marshall P. Rebuilding Cities from Medieval to Modern Times. Chicago, 1966.

Заняття 4. Вплив культів, церкви та релігійних церемоній на розвиток життя міст.

1. Світові релігії та їх вплив на формування міського життя.
2. Культ, секти, сектанство від давнини до сучасності.
3. Формування моралі міських жителів. Патріархальні традиції.
4. Ментальність міської людини: традиціоналізм, колективізм, ставлення до людського тіла й душі.

Джерела та література:

1. Weber M. The City. Free Press; 2nd edition, 1966.
2. Марченко О.П. Повсякденне життя народів Європи в епоху Середньовіччя та Нового часу. Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кропивницький, 2017

Заняття 5. Вікторіанська епоха та її місце у формуванні міського способу життя.

1. Індустріалізація та урбанізація XIX ст. Вплив цінностей та норм буржуазії на міське життя.

1. Вікторіанська епоха: етика та естетика.
2. Особливості впливу вікторіанства на світову міську культуру.

Джерела та література:

1. Аркroyд П. Лондон. Стисла біографія. К.: Вид. група КМ-БУКС, 2022.
2. Kieniewicz S. (Editor). Warszawa w Latach 1795-1914. Warszawa, 1976.

Заняття 6. Міжетнічні стосунки по містах ХХ-ХХІ ст.

1. Міжетнічні стосунки: поняття «чужий» та «інший».
2. Особливості життя національних спільнот по містах Європи та Азії ХІХ-ХХІ ст.

Джерела та література:

1. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм ХV-ХVІІІ ст. Т. І. Структури повсякденності: можливе і неможливе. К., 1995.
2. Wilson B. Metropolis. Największy wynalazek ludzkosci. Warszawa, 2022.

Заняття 7. Роль системи дозвілля в міському середовищі

1. Роль системи дозвілля в міському середовищі.
2. Поява та поширення кінотеатрів та кіноманії.
3. Драматичний та оперний театр в міському житті.
4. Масові розваги та їх відвідування: футбол, баскетбол, хокей.

Джерела та література:

1. Сміт М.Л. Міста. Перші 6000 років. К., 2020.
2. Урбанізм і фемінізм. Урбаністичні студії. К., 2018.
3. Нутрек-Нрыциук J. Między prywatnym a publicznym. Życie codzienne we Wrocławiu w latach 1938-1944. Wrocław, 2019.
4. Szolginia W. Tamten Lwów. T5. Życie miasta. Kraków, 2015

Заняття 8. Міська масова культура.

1. Монументи, мурали, графіті: креативність та смаки «середнього мешканця».
2. Поява та розвиток реклами.
3. Культура читання городян та маніпулятивні прийоми мас-медіа.

Джерела та література:

1. У пошуках обличчя міста: Практика саморепрезентації міст України в індустріальну та постіндустріальну добу. Х., 2021.

2. Галегуа Дж. Розумні міста. К., 2021.

Заняття 9. Особливості девіантної поведінки містян.

1. Кримінальна злочинність в житті мегаполісів і малих міст.
2. Дитяча безпритульність як прояв девіантної поведінки.
3. Наркоманія, алкоголізм як явища міського життя.

Джерела та література:

1. Гарві Д. Бунтівні міста: Від права на місто до міської революції. К., 2021.
2. Жадан С. Ворошиловград. Чернівці: Видавець Померанцев Святослав, 2023.
3. Kački M. Poznań. Miasto grzechu. Wołowiec, Wydawnictwo Czarne, 2017.
4. Stasiuk A. Dziewięć. Wołowiec, Wydawnictwo Czarne, 2022.
5. Красівський М. Голова Мінотавра. Львів: Урбіно, 2020.

Заняття 10. Еволюція міської забудови, житла та інтер'єру осель.

1. Матеріально-предметне середовище, що оточує людину та спосіб життя містян.
2. Матеріальні структури міської повсякденності. Житла та їх інтер'єр XIX ст.
3. Матеріальні структури повсякденності малих та середніх міст різних регіонів світу: міська забудова, житла, інтер'єр осель.

Джерела та література:

1. Кравець О.М. Сімейний побут і звичаї українського народу: Іст.-етногр.нарис. К., 1966.
2. Хвін С. Ганеман : роман / пер. з пол. І. Пізнюка. К. : Аграр Медіа Груп, 2010.
3. Perkowski P. Gdańsk – miasto od nowa. Wydanie drugie rozszerzone. Gdańsk, Fundacja Terytoria Książki, 2020.